

מ"ת 10507/07/17 - מדינת ישראל נגד בלאל אבו עישה, אביחי בן סימון, מחמד ורידיאת

בית משפט השלום בראשון לציון

מ"ת 10507-07-17 מדינת ישראל נ' אבו עישה (עציר) ואח'
תיק חיצוני: 272655/2017

בפני	כבוד השופט אייל כהן
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
משיבים	1. בלאל אבו עישה (עציר) 2. אביחי בן סימון (עציר) 3. מחמד ורידיאת (עציר)

החלטה בענייננו של משיב 3

במסגרת בקשה למעצר עד תום ההליכים, עניינה של בקשה זו בסוגיית ראיות לכאורה.

תמצית כתב אישום

נגד משיב 3 (נאשם 3 - להלן: "המשיב") הוגש כתב אישום בו הוא מואשם יחד עם שני אחרים (להלן גם: "הנאשמים" או מי מהם, לפי העניין, ולהלן כולם: "השלשה"), שעניינו קשירת קשר להתפרצות והתפרצות לבית מגורים.

על פי הנטען, במועד הרלבנטי התגוררה המתלוננת- ילדת 1933 (להלן: "המתלוננת") בביתה שברחובות (להלן: "הדירה"). המתלוננת סיעודית ונזקקת לעזרת מטפלת, אזרחית פיליפינית (להלן: "המטפלת" ולהלן שתיהן גם: "השתיים"). במועד לא ידוע, עובר ליום 15.6.17, קשרו השלשה קשר להתפרץ לדירת המתלוננת ולגנוב רכוש הימנה.

במסגרת הקשר ולשם קידומו, קיבלו השלשה לידיהם את מפתח הדירה, באופן לא ידוע. נטען כי ביום 15.6.17 (להלן: "המועד המקדים"), בשעת בוקר, הגיעו השלשה לקרבת הדירה, עקבו אחר השתיים, עד הגיען לקופת חולים סמוכה ואף המתינו ברכביהם בסמוך לה. באותן נסיבות, בשעה 9:48, יצא המשיב מרכבו ונכנס לקופת החולים בה שהו השתיים, בעוד הנאשמים ממתינים ברכבם. המשיב עזב את קופת החולים בשעה 10:05, לאחר שהוציא מספר מן העמדה האוטומטית שבכניסה וזאת מבלי לפנות לטיפול רפואי כלשהו. לאחר האמור סבב את האזור בריכו.

עוד נטען כי ביום 22.6.17, בשעה 9:14, במסגרת הקשר, נסעו הנאשמים ברכבם והמתינו בסמוך לדירה. בשעה 9:50 יצאו השתיים מן הדירה לעבר קופת החולים. בנסיבות אלה הגיע המשיב לקרבת מקום ותצפת עליהן. בשעה 10:00 לערך ניגש המשיב למטפלת, שוחח עימה וקיבל ממנה דבר מה. מייד לאחר מכן נסעו השתיים לדירה, באמצעות מונית. המונית עצרה בסמוך לדירה ובעוד המתלוננת ממתינה במונית, נכנסה המטפלת לדירה ולאחר מכן שבה למונית.

השתיים נסעו מן המקום. באותה עת התקשר המשיב לנאשם 1 ועזב אף הוא את המקום. נטען כי לאחר האמור התקשר נאשם 1 למשיב פעמיים, עד לשעה 10:17 ומעט לאחר שיחה ביניהם התקשר נאשם 1 לנאשם 2. שלש דקות לאחר מכן, בשעה 10:37, נכנס נאשם 1 לדירה באמצעות המפתח, בעוד נאשם 2 ממתין לו ברכב, בסמוך. בשעה 10:39, בעודו בדירה, התקשר נאשם 1 למשיב וכעבור דקה התקשר לנאשם 2. השלשה לא ביצעו את זממם שכן שני הנאשמים נתפסו בכף.

על אף האמור בכתב האישום, הבהירה ב"כ המבקשת כי בכוונת התביעה לתקן את כתב האישום באופן שבו לא תיוחס למשיב קבלת דבר מה מן המטפלת.

תמצית קורות ההליך, התשתית הראייתית ויריעת המחלוקת באשר לה

משיב 1 הסכים למעצרו עד לתום ההליכים. משיב 2 הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר והוא עצור בעת הזו עד להחלטה אחרת.

ראיות המבקשת נסמכות בעיקרן על דו"חות עוקבים, אשר תיעדו את מהלכי השלשה במועדים הרלבנטיים; תיעוד צילומי מתוך קופת החולים; גרסאות המעורבים ולרבות שתיקה חלקית של המשיב בחקירתו, ועוד.

המשיב סבור כי קיימת חולשה בראיות התביעה נגדו, באין חולק כי עסקינן במערך ראיות נסיבתי. בתמצית ייאמר כי לשיטת המשיב נוכחותו הן במועד המקדים והן ביום ההתפרצות בקרבת המתלוננת ודירתה- תמימה ואין בראיות הקיימות כדי ללמד אחרת. המבקשת סבורה כי הגם שמערך הראיות לחובת המשיב נסיבתי, עדיין מלמד הוא על חלקו בקשר, כמי שתפקידו היה לעקוב אחר השתיים, כחלק ממאמץ ללמוד את שגרת המתלוננת ולהבטיח את ביצוע ההתפרצות מושא הקשר.

הצדדים העלו טענות נוספות, פרטניות יותר, אליהן אתייחס להלן, בהתאם להקשר הדברים. המחלוקת ממוקדת אם כן בשאלה האם נוכחות המשיב מקרית, אם לאו.

לאחר שבחנתי את חומר הראיות כולו, בדגש על הנתון במחלוקת, להלן מסקנותיי.

דין והכרעה

ראשית אתייחס בקצרה למספר מושכלות יסוד, לאורן יש לבחון את הראיות.

ראיות לכאורה נסיבטיות- החלטה בדבר מעצרו של נאשם עד תום ההליכים נעשית על סמך חומר הראיות הגולמי, בטרם עבר את "מסננת" החקירה הנגדית.

יש להבחין בין קיומו של מערך ראיות מפליל, שאינו מיטבי, לבין קיומה של חולשה ראייתית. הראשון אינו מעיד בהכרח,

כשלעצמו, על האחרון. בבחינת הראיות אין להידרש לשאלות מהימנות, אלא כאשר עסקינן בפירוכות מהותיות וגלויות לעין. כוחה של קביעה זו יפה גם באשר לראיות-לכאורה נסיבתיות. באלה נבחן האם קיימת מסכת ראייתית רצופה, שיש בה פוטנציאל להרשעה, ושהסברי הנאשם אינם מחלישים את התרחיש המפליל העולה ממנה (בש"פ 2411/15 **מדינת ישראל נ' גולן דנה**, מיום 21.4.15).

הבחינה נעשית על פי מבחן תלת שלבי: בשלב ראשון נבחנת כל ראייה נסיבתית בפני עצמה. בשלב שני, נבחנת מסכת הראיות כולה, לצורך קביעה האם היא מערבת לכאורה את הנאשם בבצוע העבירה. הסקת המסקנה המפלילה כאן תהא תולדה של הערכה מושכלת של הראיות, בהתבסס על ניסיון החיים והשכל הישר. המסקנה עשויה להתקבל גם מצירופן של כמה ראיות נסיבתיות, אשר כל אחת בנפרד אמנם אינה מספקת, בהיותה ניתנת להסבר תמים ומקרי, אך משקלן המצטבר מספיק לצורך הפללה (ע"פ 4510/07 **סראבוניאן נ' מדינת ישראל**, מיום 17.1.08). בשלב שלישי מועבר הנטל אל הנאשם להציע הסבר חלופי, משכנע והגיוני, לסתור את ההנחה העומדת נגדו, אשר יש בו כדי לבסס ספק סביר בעוצמת ראיות המאשימה.

בחינת כל אחת מן הראיות הנסיבתיות תיעשה על רקע הראיות הנוספות הסובבות אותה (ע"פ 230/84 **חג'בי נ' מדינת ישראל**, פ"ד לט(1), 785, 792). אין די באפשרות זניחה או דמיונית לשם ביסוס ספק סביר, אלא נדרשת אפשרות המעוגנת באופן סביר בראיות, כמו גם במבחני השכל הישר וניסיון החיים (ע"פ 6244/12 **סבאענה נ' מדינת ישראל**, מיום 11.11.15). ככל שמתרבות הראיות ומשתלבות האחת ברעותה, הופכת חזקת החפות לאפשרות רחוקה יותר, באופן שבו תמונת ההרכבה תצביע על אשם, אפילו נעדרים אחדים ממרכיביה (ע"פ 470/85 **בן גל ואח' נ' מדינת ישראל**, פד מג(3), 133, סע' 8). אין הכרח בפתרון כל ה"חידות" העולות מן הראיות ודי בכך שבית המשפט, אף שלא כל רכיביה של תמונת ההרכבה מצויים לנגד עיניו, יהיה מסוגל להרכיב את חלקיה המהותיים. [ע"פ 4354/08 **מדינת ישראל נ' רבינוביץ**, מיום 22.4.10 - סע' 50 לחו"ד השופטת (כתוארה אז) נאור]. כך הדברים באשר לביסוס הרשעה ומקל וחמר נכון הדבר עת עסקינן בראיות לכאורה.

הואיל ועסקינן בראיות נסיבתיות, על ביהמ"ש לבחון מיוזמתו הסברים אפשריים שאינם מתיישבים עם הרשעתו של נאשם, גם אם הוא עצמו אינו מציע הסבר המתיישב עם חפותו. תנאי לכך הוא כי מחומר הראיות עולה אפשרות סבירה של קיום הגנה חלופית [ע"פ 3372/11 **קצב נ' מדינת ישראל**, מיום 10.11.11 - סע' 148 ואילך לחו"ד כב' השופטת (כתוארה אז) נאור, והאסמכתאות שם].

דיני הקשר והשיתוף - באין חולק על כי ככל שנוכחות המשיב לא הייתה מקרית, בא הוא בגדר קושר ושותף גם יחד, לא ארחיב באשר לדיני הקשר והשותפות. המעט שאציין הוא, כי קיומו של הקשר ניתן להוכחה בראיות ישירות או נסיבתיות, המאזנות להיווצרותו, ככל שיש בכוחן ללמד על עצם קיומו. בהעדר ראיות ישירות, גם המסקנה בדבר היותו של נאשם צד לקשר, יכולה להילמד על יסוד צרופן של כמה ראיות נסיבתיות, אפילו שכל אחת מהן לבדה אין בה לשכנע באשמתו (ראו למשל: בש"פ 3361/17 **מדינת ישראל נ' ליזרוביץ**, מיום 22.6.17 והאסמכתאות הרבות שם). אחריות נאשם כשותף אינה מצריכה ביצוע של כל רכיבי ההתנהגות הפלילית הנדרשת להרשעה והיא נלמדת על פי מהות תרומתו להתהוותה. תתכן חלוקת עבודה בה פועלים הנאשמים במקומות שונים ובזמנים שונים, מבלי שכל אחד מהם מיצה את העבירה, ובלבד שחלקו הוא מהותי להגשמת התכנית המשותפת. העדר נוכחות בזירת העבירה אינה מעלה ואינה

מורידה לעניין זה (ע"פ 4389/93 **מרדכי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(3), 239).

שתיקת נאשם ומשמעותה- ככלל, לשתיקת נאשם במקום בו היה מתבקש הסבר מצידו, יש נפקות לא רק במישור עילת המעצר, כי אם גם בשלב בחינתן של ראיות לכאורה, באשר השתיקה מחזקת את עמדת התביעה (ראו למשל: בש"פ 1748/11 **יחזקאל נ' מדינת ישראל**, מיום 10.3.11 והאסמכתאות שם). אמנם אין דין שתיקה בחקירה כדין שתיקה במשפט, ועם זאת, אף אם יבחר נאשם להציג לראשונה במשפט את גרסתו, תהא זו גרסה כבושה, בעלת משקל מופחת, ככל שלא יינתן הסבר מניח את הדעת לכבישתה (והשוו: בש"פ 4253/13 **סוסן נ' מדינת ישראל**, מיום 27.6.13). אין השתיקה באה בגדר יצירת "יש" ראייתי, בבחינת יש-מאין, אלא כחיזוק לראיות הקיימות- והכל במישור הלכאורי. בהקשר זה ראוי להזכיר כי משקלו של טיעון עובדתי שנטען ע"י הסניגור בלבד ואשר לא נמסר מפי הנאשם בחקירתו, הוא בעל ערך אפסי (ראו בש"פ 2506/05 **טקשה נ' מדינת ישראל**, מיום 28.3.05).

נבחן להלן את חומר הראיות בהתאם לפריזמה אותה מתווה הדין כאמור.

אין חולק כי המשיב הוא בן דודו של נאשם 1; כי במועד המקדים שהה בקופת החולים, בסמיכות זמנים לשהות השתיים בה; כי נטל מספר לקבלת תור רפואי מבלי לקבלו; כי בה בעת שהו שני הנאשמים האחרים בקרבת מקום; כי ביום ההתפרצות שהה פעם נוספת בקופת החולים וכי ההתפרצות אירעה זמן קצר לאחר עזיבת השתיים את קופת החולים.

בחינת הראיות מלמדת כי המבקשת השכילה להעמיד לחובת המשיב מערך ראיות נסיבתי, כפי שני השלבים הראשונים למבחן התלת-שלבי לעיל. נוכחותו של המשיב בקרבת דירת המתלוננת וסביבתה מהווה נסיבה המתיישבת עם התזה המפלילה, בשים לב למכלול הנתונים, לרבות אלה שאינם במחלוקת בין הצדדים. מכאן כי קיימת חשיבות רבה להסברי המשיב, ככל שניתנו, לנוכחות זו.

עיינתי בתיעוד המצולם. לוחות הזמנים המדויקים ככל שהדבר נוגע לקופת החולים מפורטים בדו"חות הצפייה מיום 15.6.17 ו- 22.6.17 של השוטרים יצחק כהן ו- ולדיסלב זרובימסקי, בהתאמה- שניהם מיום 28.6.17. כמו כן קיימת חשיבות רבה למפורט בדו"חות העוקבים מן המועדים הנ"ל, המסומנים 43, 43א', 43ב' ו- 45.

בהקשר זה אציין כי צודק הסניגור בטיעונו לפיו האמור בסע' 4 לעובדות כתב האישום אינו מתיישב עם הנתונים העולים מן הראיות הנ"ל. על כך בהמשך.

בשתי הודעותיו הראשונות, השיב המשיב לשאלות חוקריו. בהודעות אלה, בין היתר, הכחיש ביצוע עבירות וטען כי נוכחותו הייתה מקרית במסגרת עבודתו כ"אלטעזאכן". בהודעתו השניה, מיום 26.6.17, נשאל לסיבת כניסתו לקופת החולים ביום 22.6.17 והשיב כי נכנס לשירותים. כשנשאל האם רק שם שהה- חזר על תשובתו (שו' 72-87). בהודעתו השלישית, מיום 28.6.17, קימץ יותר. בהודעה זו, עת נשאל באשר למעשיו בקופת החולים ביום 22.6.17, מסר כי אין לו מה להוסיף (שו' 10-13). כשנשאל למעשיו בקופת החולים במועד המקדים (15.6.17)- השיב "לא יודע" ו"אין לי מה לדבר", לאחר שהוטח בו כי צולם במקום. כשהוטח בו כי הגיע לקופת החולים כחלק מן הקשר להתפרצות, השיב כי אין לו מה לומר והמשיך להשיב תשובות דומות, לשאלות נוספות באותה סוגיה (שו' 14-20, 23-35). המשיב לא מסר

הסבר לכך כי בשני המועדים שהם בקופת החולים (עת שהתה בה המתלוננת).

הנה כי כן, המשיב אכן נכח בקופת החולים, הן במועד המקדים והן בבוקר ההתפרצות ובסמוך לה, עת שהתה בה המתלוננת, יחד עם המטפלת. עצם העובדה כי נכח בשני המועדים במקום; נטילת המספר לתור מבלי לקבל טיפול, במועד המקדים וכמו גם שתיקתו ואי מתן הסבר לביקורו הראשון - כל אלה מחזקים את התזה המפלילה.

בהקשר זה אציין כי ראוי היה לעמת את המשיב עם העובדה שנטל מספר לתור, מבלי לקבל טיפול רפואי. כן היה ראוי לברר עימו האם הוא מטופל באותה קופת חולים.

על אף האמור, לאור תשובותיו התמוהות של המשיב, די כדי לקבוע כי הסבריו החלקיים, כמו גם שתיקתו, אינם מלמדים באופן משכנע על ביסוסו של הסבר חלופי, משכנע והגיוני, שיש בו כדי לסתור את ההנחה העומדת נגדו, ולבסס ספק סביר. כך כמובן באשר לראיות הגולמיות, בשים לב כי עסקינן בסוגיית מהימנות אשר תוכרע בהליך העיקרי.

התזה המפלילה לחובת המשיב מחוזקת במידת מה בכל הנוגע לשיחות אותן קיים עם נאשם 1. אין מדובר בחיזוק מיטבי, שכן המשיב נתן הסבריו לשיחות אלה. גם כאן עסקינן בסוגיית מהימנות, ועם זאת ראוי לציין כי למצער חלק מתשובות המשיב אינן מתיישבות עם יתר הראיות: מחקרי התקשורת מעלים כי התקיימו שיחות שנמשכו למצער כמחצית הדקה, פחות או אף יותר משמעותית מכך, באופן שאינו מתיישב עם טענת המשיב לפיה לא נענה. כזכור, שקרי נאשם מהותיים ונעדרי הסבר מספק, עשויים לבוא בגדר ראיה עצמאית המהווה חיזוק ואף סיוע לראיות התביעה ובלבד שתהא ברורה, רלבנטית וכזו שנועדה להטעות (בש"פ 2571/11 **שמאילוב נ' מדינת ישראל**, מיום 17.4.11).

ב"כ המשיב העלה מספר השגות, שאין בהם כדי לגרוע מן האמור:

כתב האישום יתוקן כפי הצהרת התובעת, באופן שלא ייחס למשיב קבלת דבר מה מן המטפלת. עם זאת, העובדה שלא מיוחסת למשיב קבלת מפתח הדירה אינה גורעת מן הראיות הלכאוריות לפיהן עקב והתחקה כאמור אחר השתיים.

סע' 4 לעובדות האישום אינו מתיישב עם לוחות הזמנים המופיעים בדו"חות העוקבים ודו"חות הצפייה. עם זאת, לוחות הזמנים מושא הראיות מתיישבים עם התזה המפלילה. עצם העובדה כי המשיב נכנס לקופת החולים כ- 12 דקות לאחר כניסת המתלוננת אינה גורעת מן האמור, אלא מתיישבת עם כך שצפה בשתיים נכנסות ו"שמר" על פתח היציאה עד לשלב בו בחר לבחון גם מה קורה פנימה. טענת הסניגור לפיה לא נטען כי המתלוננת הייתה בקופת החולים בבוקר ההתפרצות אינה ברורה, ככל שאכן טען כאמור ואין מדובר בטעות סופר. גם העובדה לפיה המשיב התייצב לפי קריאה לחקירתו, אינה מעלה או מורידה באשר למערך הראיות לחובתו. על בית המשפט להיזהר שלא לקבוע מסקנות על יסוד ניחוש והערכה, קל וחומר כאשר המציאות מלמדת כי קשה לאמוד סבירות התנהגותם של אנשים, חפים מפשע ואשמים גם יחד.

לסיכום- מערך הראיות לחובת המשיב נסיבתי ואינו מיטבי. על אף האמור, לאור המפורט מעלה, אין הוא נגוע בחולשה ראייתית. אפשר והכף הייתה נוטה יותר לעבר מסקנה בדבר חולשה, לו המדובר היה בביקור אחד בלבד בקופת החולים, המלווה בהסבר סביר של המשיב ועוד כיוצ"ב נתונים שאינם בנמצא. בהינתן כל האמור מעלה, קיימות ראיות לכאורה לחובת המשיב, באשר למיחוס לו בכתב האישום.

ניתנה היום, א' אב תשע"ז, 24 יולי 2017, בהעדר הצדדים.